

**ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

**Հաստատում եմ՝
Տնտեսագիտության և բիզնեսի
Ինստիտուտի տնօրեն
ժ.Բ. Արամյան
«3» 18 հուլիսի 2024 թ.**

Ինստիտուտ՝ Տնտեսագիտության և բիզնեսի

**Ամբիոն՝ Տնտեսագիտության տեսության և անցումային
շրջանի տնտեսության հիմնախնդիրների**

Հեղինակ՝ Տիգրանյան Վարսիկ Իշխանի, Կ.Գ.Թ., դոցենտ

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

**Դասընթաց՝ Антициклическая политика государства
(Պետության հակապարբերաշրջանային
քաղաքականություն)**

**Մագիստրոս կրթական ծրագիր՝ Կիրառական
տնտեսագիտություն**

Դասիչ մասնագիտություն՝ 38.04.01. Տնտեսագիտություն

Դասընթացի անոտացիան

Համաշխարհային տնտեսության շարունակական փոփոխությունները հանգեցնում են տնտեսական տատանումների, ցնցումների և ճգնաժամերի, ինչը կարող է կարգավորվել և վերահսկվել պետության հայեցողական (դիսկրեցիոն) հակապարբերաշրջանային քաղաքականության միջոցով: Գործարար ակտիվության ապահովման ուղղությամբ պետության տնտեսական քաղաքականության արդյունավետ գործիքների կիրառումը, հնարավորություն է տալիս պայքարել տնտեսական կառուցվածքի անցանկալի փոփոխությունների դեմ: Պետական կարգավորումը նպատակ է հետապնդում հասնել կայուն, հավասարակշռված բաշխման, որի պարագայում երկարաժամկետում տնտեսությունը հնարավոր առավելագույն չափով կմոտենա ՀՆԱ-ի ներուժային մակարդակին՝ լրիվ զբաղվածությամբ, կայուն, ցածր գնաճով:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

«Պետության հակապարբերաշրջանային քաղաքականություն» առարկայի նպատակն է մատուցել հակապարբերաշրջանային քաղաքականության տեսական և մեթոդաբանական հիմքերի վերաբերյալ բազմակողմանի գիտելիքներ և ձևավորել գործնականում դրանց կիրառման հմտություններ ու կարողություններ, որոնք բազա կհանդիսանան նաև տնտեսագիտական կիրառական այլ առարկաների յուրացման և գիտելիքների ամրապնդման համար:

Դասընթացի ուսումնասիրման խնդիրներն են.

- Պարբերաշրջանային փուլերի ուսումնասիրությունը՝ բնութագրող ցուցանիշների ներկայացմամբ,
- Տնտեսական ճգնաժամերի էվոլյուցիոն վերլուծությունը,
- Հակապարբերաշրջանային կարգավորման անհրաժեշտության հիմնավորումը համապատասխան տնտեսական և տնտեսաչափական մոդելների քննարկմամբ,
- Հակապարբերաշրջանային կարգավորման ֆիսկալ և մոնետար գործիքների կիրառական նշանակության հիմնավորումը,
- Տնտեսական աճի ապահովման լրացուցիչ խթանների բացահայտումը, ներդրման հնարավորությունների քննարկումը,
- Հակապարբերաշրջանային քաղաքականության միջազգային փորձի ուսումնասիրությունը,
- Հակապարբերաշրջանային միջոցառումների արդյունավետությունը գնահատող ցուցանիշների համակարգի ուսումնասիրությունը:

Դասընթացի շրջանակներում լուծվում են հետևյալ խոչընդոտները.

Ուսանողը կարողանում է կատարել մակրոտնտեսական վերլուծություն, որն անհրաժեշտ է տնտեսական քաղաքականություն մշակելու համար՝ հետևյալ ուղղություններով.

- տնտեսական իրավիճակի վերլուծություն,
- նպատակների վերլուծություն,
- տնտեսական համակարգի շահերի համապատասխանության վերլուծություն,
- պետական կարգավորման գործիքների կիրառելիության վերլուծություն:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Դասընթացի օբյեկտը շուկայական տնտեսությունն է, իսկ առարկան շուկայական տնտեսության պարբերաշրջանայնությունն ու հակապարբերաշրջանային քաղաքականության միջոցառումները:

Դասընթացի մուտքային պահանջները

Դասընթացն ուսումնասիրելու համար ուսանողին անհրաժեշտ են օտար լեզվի և համակարգչային Ms. Office (Word, Excel, Power Point) ծրագրի իմացություն, քննադատական և համեմատական վերլուծություններ, մեկնաբանություններ կատարելու ունակություններ, ինչպես նաև բազային գիտելիքներ «Մակրոտնտեսագիտություն», «Տնտեսության պետական կարգավորում» դասընթացներից:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքները՝

1. Ունի շուկայական տնտեսության պարբերաշրջանայնության վերաբերյալ տեսական գիտելիքներ,
2. Ունի տնտեսական տատանումների առաջացման պատճառների մասին գիտելիքներ,
3. Գիտի տնտեսական ճգնաժամերի ձևավորման օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ գործոնները,
4. Ունի տնտեսության հակաճգնաժամային միջոցառումների վերաբերյալ գիտելիքներ:

Հմտությունները՝

գիտելիքի կիրառման հմտությունները՝

1. Կարողանում է տնտեսությունների անկման և վերելքի փուլերը քննարկել համապատասխան տնտեսական մոդելների միջոցով,
2. Կարողանում է համեմատականներ անցկացնել տարբեր երկրներում իրականացվող հակաճգնաժամային միջոցառումների միջև,
3. Կարողանում է տեսական գիտելիքները կիրառել տնտեսության հակաճգնաժամային միջոցառումներ մշակելիս:

ընդհանրական իմացական հմտությունները՝

1. Դասակարգում է պարբերաշրջանները,
2. Տարբերում է պարբերաշրջանի փուլերը բնութագրող ցուցանիշները,
3. Մեկնաբանում է տնտեսական ճգնաժամերի առաջացման պատճառները,
4. Գիտակցում է հակաճգնաժամային միջոցառումների ազդեցությունը տնտեսության վրա:

Կարողունակությունը (կոմպերենցիան)՝

• ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը՝

1. Տարբերում է տարբեր ժամանակների տնտեսական ճգնաժամերը՝ ըստ առաջացման պատճառների, ընթացքի, հաղթահարման ուղիների
2. Համեմատական վերլուծություններ է իրականացնում հայտնի տնտեսական ճգնաժամերի հաղթահարման մեխանիզմների միջև:

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

1. առարկայական ծրագիր,
2. դասագրքեր, ուսումնական ձեռնարկներ, թեստերի ժողովածուներ,
3. էլեկտրոնային նյութեր (էլեկտրոնային գրքեր, ուսումնական ձեռնարկներ, լեկցիաների համառոտ կոնսպեկտներ, PPT պրեզենտացիաներ, տնտեսական ճգնաժամերի մասին պատմող վավերագրական ֆիլմեր),
4. անհրաժեշտ գրականության ցանկ,
5. ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի համար հարցեր և հանձնարարություններ,
6. թեստային առաջադրանքներ,
7. քննական հարցաշար,
8. քննական տոմսի նմուշ:

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «4» ակադեմիական կրեդիտ (144 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 32 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 2024-2025 ուսումնական տարվա 2 կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարություն, այդ թվում՝	144
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	
1.1.1. Դասախոսություններ	16
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	16
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	112
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝ (նշել)	
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
1.2.2.2. Էսսե և ռեֆերատներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	քննություն

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Տնտեսական տատանումներն ու պարբերաշրջանները որպես տնտեսական զարգացման օբյեկտիվ դրսևորումներ	4	2	2
Թեմա 2. Տնտեսական ճգնաժամը որպես պարբերաշրջանի բեկումնային փուլ	6	4	2
Թեմա 3. Հակապարբերաշրջանային քաղաքականություն: Իրականացման արդյունքները համաշխարհային տնտեսությունում տարբեր ժամանակներում	6	4	2
Թեմա 4. 21-րդ դարի համաշխարհային ֆինանսատնտեսական, պարտքային և COVID-19 համավարակով պայմանավորված ճգնաժամերը:	8	4	4

Հակաճգնաժամային քաղաքականության միջազգային փորձը			
Թեմա 5. ՀՀ տնտեսական ճգնաժամերը և հակաճգնաժամային միջոցառումները	8	4	4
Ընդամենը	32	16	16

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը

Ներածություն

Թեմա 1. Տնտեսական տարանուններն ու պարբերաշրջանները որպես տնտեսական զարգացման օբյեկտիվ դրսևորումներ

Դասական և քեյնսյան տեսակետներ տնտեսական հավասարակշռության վերաբերյալ: Ներքին և արտաքին հավասարակշռություն: Տնտեսական տատանումների առաջացման պատճառները: Հավասարակշռության խախտման մակրոտնտեսական հետևանքները: Տնտեսական պարբերաշրջանների էությունը, բնութագիրը, դասակարգումն ըստ տևողության (Կիտչին, ժուզլար, Կուզնեց, Կոնդրատև): Տնտեսական պարբերաշրջանի մոդելը: Ուոլտ Ռոստոուի տնտեսական աճի փուլերը: Տնտեսական պարբերաշրջանների առաջացման արտաժին և ներժին ազդակների տեսությունները (թերսպառման, մարքսիստական, քեյնսյան, դրամավարկային, հոգեբանական, արեգակնային, քաղաքական գործարար, հավասարակշռված, իրական գործարար, ազդակատարածողական): Իրական տնտեսական պարբերաշրջանի մոդելը: Սամուելսոն-Հիքսի արագացուցիչ-բազմարկչի մոդելը:

Գրականություն

- Մակրոտնտեսական վերլուծություն և կանխատեսում: Ուսումնական ձեռնարկ (ՀՊՏՀ, խմբ.՝ Ի.Տիգրանյան, Հ.Հովհաննիսյան.-Եր.: Տնտեսագետ, 2011, 328 էջ, գլ.3, 3.1, 3.2
- Մենքյու Ն.Գ., Մակրոէկոնոմիկա: Թարգմ.անգլերենից (Արտաքին տնտեսական կապերի և կառավարման ինստիտուտի հրատարակչություն),1997. 443 էջ, գլ.14.
- Մակրոտնտեսական կարգավորում: Ուս. ձեռնարկ.- (տ.գ.դ., պրոֆ. Հ. Բ. Ղուշչյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ), - Եր.: Տնտեսագետ, 2005, 610 էջ, գլ.5, 5.1, 5.2, 5.3
- Ամբողջական պահանջարկի կառուցվածքային տեղաշարժերի վերլուծությունն ու կանխատեսումը ՀՀ-ում, Մենագրություն.- (տ.գ.թ., պրոֆ. Ի.Տ.Տիգրանյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ). - Եր.: Տնտեսագետ, 2015թ., 212 էջ, գլ.1.

- Государственное регулирование экономики: учебное пособие /С.Г.Капканщиков. - 4-е изд., перераб. и доп.-М.: КНОРУС, 2012. 528с. (Для бакалавров), гл.4.

Թեմա 2. Տնտեսական ճգնաժամը որպես պարբերաշրջանի բեկումնային փուլ

Ճգնաժամ հասկացությունը: Տնտեսական ճգնաժամերի բնույթը: Ռեցեսիա, դեպրեսիա, ստագնացիա, ստագֆլյացիա: Ճգնաժամերի տեսակները, դասակարգումը՝ ըստ հիմնախնդիրների մասշտաբների, ըստ ի հայտ գալու պարբերականության, ըստ կանխատեսելիության աստիճանի, ըստ գործընթացների խորության, ըստ ընթանալու բացության աստիճանի: Տնտեսական ճգնաժամերի էվոյուցիան: Մեծ ճգնաժամի առաջացման պատճառները և դրսևորումները: Տնտեսական ճգնաժամերի վերաբերյալ Քեյնսյան տեսությունը: Մեծ ճգնաժամի մեկնաբանման ծախսային և փողային վարկածները: 1970-ականների խառը տնտեսությունների «էներգետիկ» ճգնաժամը և դրա մակրոտնտեսական հետևանքները: Ճգնաժամը ԽՍՀՄ-ում (1985-1991): 1990-ականների արժուպային ճգնաժամերը: Ճգնաժամերի պատճառների բացահայտման և բնույթի մեկնաբանման առաջին (Փ.Կրուգման, Ռ.Ֆլուդ, Փ.Գարբեր) և երկրորդ (Սաքս, Ա.Տորնել, Ա.Վելասո) սերնդի մոդելները:

Գրականություն

- Մենքյու Ն.Գ., Մակրոէկոնոմիկա: Թարգմանվելից (Արտաքին տնտեսական կապերի և կառավարման ինստիտուտի հրատարակչություն), 1997. 443 էջ, գլ.10
- Քեյնս Զ.Մ., Զբաղվածության, տոկոսի և փողի ընդհանուր տեսություն. (Թարգմանությունը՝ տնտ.գիտ. թեկնածու Կ.Կիրակոսյանի, խմբագրությունը՝ տնտ.գիտ.դոկ., պրոֆեսոր Ա.Մարկոսյանի, տնտ.գիտ.դոկ., պրոֆեսոր Ս.Դավոյանի) Երևան: Տիգրան Մեծ, 2006թ., 392 էջ
- Бродский Б. Е., Макроэкономика: Продвинутой уповень/ Б. Е. Бродский.–М.: Магистр: ИНФРА-М, 2012.–336 с., Гл.4
- Бланшар О., Макроэкономика, Перевод с английского под научной редакцией Л.Л.Любимова, Издателский дом Государственного университета- Висшей школы экономики, Москва, 2010, 652 с., Гл. 22.

Թեմա 3. Հակապարբերաշրջանային քաղաքականություն: Իրականացման արդյունքները համաշխարհային տնտեսությունում տարբեր ժամանակներում

Հակապարբերաշրջանային քաղաքականության էությունը: Կարճաժամկետ կայունացման քաղաքականություն: Հակազդում տնտեսական տատանումներին: Տնտեսության հակապարբերաշրջանային կարգավորման մոդելները: Հակապարբերաշրջանային կարգավորման հակասությունները: Քաղաքական-Տնտեսական ցիկլ: Մեծ Դեպրեսիայի հաղթահարումը: Տնտեսական հրաշքեր:

Գերմանիա, Ճապոնիա, Սինգապուր: Էներգետիկ ճգնաժամի հաղթահարումը: Արժութային ճգնաժամերի հաղթահարումը:

Գրականություն

- Մակրոտնտեսական վերլուծություն և կանխատեսում: Ուսումնական ձեռնարկ (<ՊՏՀ, խմբ.՝ Ի.Տիգրանյան, Հ.Հովհաննիսյան.-Եր.: Տնտեսագետ, 2011, 328 էջ, գլ.5, գլ.6
- Տնտեսության պետական կարգավորում: Ուս.ձեռնարկ.-(Պրոֆ.Ի.Տ.Տիգրանյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ),-Եր.: Տնտեսագետ, 2015, 590 էջ, գլ.2.4, գլ.2.5, գլ.2.6
- Մակրոտնտեսական կարգավորում: Ուս. ձեռնարկ.- (տ.գ.դ., պրոֆ. Հ. Բ. Ղուշյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ), - Եր.: Տնտեսագետ, 2005, 610 էջ, գլ.16.
- Государственное регулирование экономики: учебное пособие /С.Г.Капканщиков.- 4-е изд., перераб. и доп.-М.: КНОРУС, 2012.-528с.- (Для бакалавров), гл.4, гл.5, гл.7
- Бродский Б. Е., Макроэкономика: Продвинутой уровень/ Б. Е. Бродский.-М.: Магистр: ИНФРА-М, 2012.-336 с., Гл.4.

Թեմա 4. 21-րդ դարի համաշխարհային ֆինանսատնտեսական, պարտքային և COVID-19 համավարակով պայմանավորված ճգնաժամերը: Հակաճգնաժամային քաղաքականության միջազգային փորձը

Աշխարհը նախաճգնաժամային փուլում: 2008թ. ֆինանսատնտեսական ճգնաժամը: Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի փուլերը, առանձնահատկությունները, առաջացման պատճառները, բացասական դրսևորումները: Ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հաղթահարման միջազգային փորձը: 2009-2011թթ. հակաճգնաժամային քաղաքականությունը զարգացած և զարգացող երկրներում: Հակաճգնաժամային միջոցառումներն ըստ մակրոտնտեսական նպատակների: Աշխարհը հետճգնաժամային փուլում: Պարտքային ճգնաժամեր: Ճգնաժամերի դասերը: COVID-19 համավարակով պայմանավորված տնտեսական ճգնաժամը, հետևանքները, հաղթահարման միջոցառումները:

Գրականություն

- Հարությունյան Վ.Լ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր.-Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009 146 էջ:
- Эпоха потрясений. Проблемы и перспективы мировой финансовой системы /Алан Гринспен;/ 2-е издание- М.: Альпина Бизнес Букс, 2009.- 520с. (Серия «Сколково»)

- Мэнкью Н.,Тейлор М., Макроэкономика. 2-е изд.-СПБ.: Питер, 2013. - 560с., Гл.19
- Перспективы социально-экономического развития США после кризиса 2008-2009 гг./Под ред. Э.В. Кириченко.-М.: ИМЭМО РАН. 2012
- Е.Т.Гайдар, Кризисная экономика современной России: тенденции и перспективы, М.: Проспект, 2010. - с.23-30.

Թեմա 5. ՀՀ փնտեսական ճգնաժամերը և հակաճգնաժամային միջոցառումները

ՀՀ-ում ճգնաժամի առաջացման պատճառների արտաքին և ներքին ազդակների վերլուծությունը: ՀՀ իրական և ֆինանսական հատվածների վերլուծությունը: ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վրա ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունը: ՀՀ տնտեսության վրա համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցության գնահատման տնտեսաչափական մոդելներ: ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումներն ըստ մակրոտնտեսական նպատակների: Տնտեսական աճի ապահովման համար լրացուցիչ խթանների բացահայտում: ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների արդյունավետությունը: ՀՀ-ն հետճգնաժամային փուլում: ՀՀ տնտեսության մակրոտնտեսական իրավիճակի և մի շարք ոլորտների վրա **COVID-19 համավարակի** ազդեցության գնահատման տնտեսաչափական մոդելների ներկայացում, մեկնաբանում և հաղթահարման ուղիների վերաբերյալ մասնագիտական քննարկումներ:

Գրականություն

- Հարությունյան Վ.Լ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր.-Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009 146 էջ
- Ամբողջական պահանջարկի կառուցվածքային տեղաշարժերի վերլուծությունն ու կանխատեսումը ՀՀ-ում, Մենագրություն. - (տ.գ.թ., պրոֆ. Ի.Տ.Տիգրանյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ). - Եր.: Տնտեսագետ, 2015թ., 212 էջ
- Ամփոփ հաշվետվություն, ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների իրականացման մասին, 2009
- Տիգրանյան Վ., Խառատյան Ա., Զբոսաշրջությունը Հայաստանում և տնտեսական աճի ու զբաղվածության վրա դրա ազդեցության գնահատումը, Եվրասիա միջազգային համալսարան, Բանբեր N 3, Երևան 2021
- Аналитический доклад «Индекс антикризисной эффективности», д.э.н., И.А. Николаев, Т.Е.Марченко, М.В.Титова, Департамент стратегического анализа, Москва, апрель 2009.
- Тигранян В.И. и другие, Антикризисная макроэкономическая политика и госдолг РА в условиях эпидемии COVID-19, Актуальные проблемы развития национальной и региональной экономики: сборник научных трудов XI

Международной науч.-практ. конф. для студ., магистр., асп. и молодых ученых (Белгород, 29 апреля 2021 г.) / под науч. ред. д-ра пед. наук, проф. Е.Н. Камышанченко, канд. экон. наук, доц. Н.П. Шалыгиной, канд. экон. наук, доц. Ю.Л. Растопчиной. – Белгород: ООО «Эпицентр», 2021. – 401 с., с.53-57

- Tigranyan V., Kharatyan A., Tourism as a factor of economic growth: an empirical analysis for Armenia, Eurasia International University, Bulletin N 2, Yerevan 2021

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

Հիմնական գրականություն

1. Ամբողջական պահանջարկի կառուցվածքային տեղաշարժերի վերլուծությունն ու կանխատեսումը ՀՀ-ում, Մենագրություն.- (տ.գ.թ., պրոֆ.Ի.Տ.Տիգրանյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ).- Եր.: Տնտեսագետ, 2015թ., 212 էջ
2. Հարությունյան Վ.Լ., Համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ. պատճառներ, հակաճգնաժամային միջոցառումներ և դասեր.-Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009 146 էջ
3. Մակրոտնտեսական վերլուծություն և կանխատեսում: Ուսումնական ձեռնարկ (ՀՊՏՀ, խմբ.՝ Ի.Տիգրանյան, Հ.Հովհաննիսյան.-Եր.: Տնտեսագետ, 2011, 328 էջ
4. Մակրոտնտեսական կարգավորում: Ուս. ձեռնարկ.- (տ.գ.դ., պրոֆ. Հ. Բ. Ղուշյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ), - Եր.: Տնտեսագետ, 2005, 610 էջ
5. Մենքյու Ն.Գ., Մակրոէկոնոմիկա: Թարգմ.անգլերենից (Արտաքին տնտեսական կապերի և կառավարման ինստիտուտի հրատարակչություն),1997. 443 էջ
6. Սամյուելսոն Փ.Ա., Նորդիաուս Ու.Դ., Տնտեսագիտություն, I, Մակրոտնտեսագիտություն- Եր., «Ապոլոն», 1995, 536 էջ
7. Տնտեսության պետական կարգավորում: Ուս.ձեռնարկ. - (Պրոֆ.Ի.Տ.Տիգրանյանի ընդհանուր խմբագրությամբ և ղեկավարությամբ),-Եր.:Տնտեսագետ, 2015, 590 էջ
8. Տիգրանյան Վ., Խառատյան Ա., Զբոսաշրջությունը Հայաստանում և տնտեսական աճի ու զբաղվածության վրա դրա ազդեցության գնահատումը, Եվրասիա միջազգային համալսարան, Բանբեր N 3, Երևան 2021
9. Քեյնս Զ.Մ., Զբաղվածության, տոկոսի և փողի ընդհանուր տեսություն. (Թարգմանությունը՝ տնտ.գիտ. թեկնածու Կ.Կիրակոսյանի, խմբագրությունը՝ տնտ.գիտ.դոկ., պրոֆեսոր Ա.Մարկոսյանի, տնտ.գիտ.դոկ., պրոֆեսոր Ս.Դավոյանի) Երևան: Տիգրան Մեծ, 2006թ., 392 էջ
10. Ամփոփ հաշվետվություն, ՀՀ հակաճգնաժամային միջոցառումների իրականացման մասին, 2009
11. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: учебник / Т.А.Агапова, С.Ф. Серегина, 10-е изд., перераб. и доп. М.: Московский финансово-промышленный университет «Синергия», 2013, 560 с. (Университетская серия).

12. Бланшар О. Макроэкономика, Учебник, Второе издание, Перевод с английского под научной редакцией Л. Л. Любимова, Издателский дом Высшей школы экономики, Москва, 2015, 671 с.
13. Бродский Б. Е., Макроэкономика: Продвинутый уровень/ Б. Е. Бродский. – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2012.-336 с.
14. Гайдар Е.Т., Кризисная экономика современной России: тенденции и перспективы, М.: Проспект, 2010. 656с.
15. Государственное регулирование экономики: учебное пособие /С.Г.Капканщиков.- 4-е изд., перераб. и доп.-М.: КНОРУС, 2012.-528с.- (Для бакалавров).
16. Мэнкью Н.,Тейлор М., Макроэкономика.2-е изд.-СПБ.: Питер,2013.-560с., Гл.19
17. Перспективы социально-экономического развития США после кризиса 2008-2009гг./Под ред.Э.В. Кириченко.-М.: ИМЭМО РАН.2012
18. Эпоха потрясений. Проблемы и перспективы мировой финансовой системы /Алан Гринспен/; 2-е издание- М.: Альпина Бизнес Букс, 2009.- 520с. (Серия <<Сколково>>)
19. Аналитический доклад «Индекс антикризисной эффективности», д.э.н., И.А. Николаев, Т.Е.Марченко, М.В.Титова, Департамент стратегического анализа, Москва, апрель 2009.
20. Тигранян В.И. и другие, Антикризисная макроэкономическая политика и госдолг РА в условиях эпидемии COVID-19, Актуальные проблемы развития национальной и региональной экономики: сборник научных трудов XI Международной науч.-практ. конф. для студ., магистр., асп. и молодых ученых (Белгород, 29 апреля 2021 г.) / под науч. ред. д-ра пед. наук, проф. Е.Н. Камышанченко, канд. экон. наук, доц. Н.П. Шалыгиной, канд. экон. наук, доц. Ю.Л. Растопчиной. – Белгород: ООО «Эпицентр», 2021. – 401 с., с.53-57
21. Tigranyan V., Kharatyan A., Tourism as a factor of economic growth: an empirical analysis for Armenia, Eurasia International University, Bulletin N 2, Yerevan 2021
22. Macroeconomics, N. Gregory Mankiw, Harvard University, ninth edition, A Macmillan Education Imprint, New York, 2016, 642p.

Լրացուցիչ գրականություն

1. Մաքս Զ.Դ., Լարրեյն Բ., Մալրոտնտեսագիտությունը գլոբալ տնտեսությունում, Եր., Տնտեսագետ, 2002, 598 էջ
2. Аганбегян А., Кризис: беда и шанс для России, АСТ, Астрель, Харвест: М.: 2009-147с.
3. Антипина О.Н., Макроэкономика:учебник/ О.Н.Антипина, Н.А.Миклашевская, А.А.Никифоров; под общ.ред.д-ра экон.наук, проф.А.В.Сидоровича.- М.:Издательство «Дело и Сервис», 2012. 496с. (Учебники Московского государственного университета им. М.В.Ломоносова)
4. Введение в мегаэкономику: теория, методология, практика: монография / Грант Багратян, Ирина Кравченко. - К.: УБД НБУ, 2012.158 с.

5. Мэнкью Н.Г., Принципы макроэкономики, 4-е изд./Пер.с англ.-СПБ.: Питер, 2012.-544 с.: ил. - (Серия “Классический зарубежный учебник”)
6. Тарасевич Л.С., Гребенников П.И., Леусский А.И., Макроэкономика: учебник для бакалавров /9-е изд., испр. и доп.-М.: Издательство Юрайт, 2012. 686с. Серия: Бакалавр.Углубленный курс.

Տեղեկատվական ռեսուրսներ

- www.armstat.am
- www.cba.am
- www.gov.am
- www.arlis.am
- www.minfin.am
- www.imf.org
- www.worldbank.org
- www.data.worldbank.org
- <http://www.ereport.ru>